

شماره: ۹۹۵۴/۱۵۰۹۸۵۶

تاریخ: ۱۴۰۱/۱۲/۰۳

زمان: ۱۴:۲:۵۶

پیوست: دارد

نماینده وزارت امور خارجه - اصفهان

بسمه تعالی

جناب آقای دکتر نقش

معاون محترم هماهنگی امور اقتصادی استانداری اصفهان

موضوع: بولتن اخبار اقتصادی کشورهای منطقه

با سلام،

احتراما، به پیوست بولتن اخبار اقتصادی کشورهای منطقه (شامل کشورهای عراق، روسیه، آذربایجان، ترکیه، ترکمنستان، پاکستان و افغانستان) در بازه زمانی نیمه دوم بهمن سال جاری جهت ملاحظه و بهره برداری لازم ایفاد می گردد.

علیرضا سالاریان
رئیس نمایندگی

رونوشت :

جناب آقای کمیلی رئیس محترم سازمان صنعت، معدن و تجارت استان اصفهان

جناب آقای گلشیرازی رئیس محترم اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان

جناب آقای سهل آبادی رئیس محترم هیات مدیره خانه صنعت، معدن و تجارت ایران

بسمه تعالی
اخبار اقتصادی کشورهای منطقه
نیمه دوم بهمن ماه ۱۴۰۱

۱. عراق:

درآمد خالص اقلیم از محل فروش نفت در نیمه دوم سال ۲۰۲۲:

روداو کردستان عراق: براساس گزارش شرکت بازرسی بین‌المللی «دلیوت»، حکومت اقلیم کردستان در نیمه دوم سال ۲۰۲۲ در مجموع بالغ بر ۲/۸ میلیارد دلار از محل فروش نفت درآمد داشته است. بر همین اساس، حکومت اقلیم در این مدت هر بشکه نفت خام را بین ۶۹ تا ۸۳ دلار به فروش رسانده است.

افزایش دلارهای جعلی در اقلیم کردستان:

روداو کردستان عراق: به دلیل آشفتگی‌های ایجاد شده در بازار، نوعی دلار تقلبی به نام «دلار اسرائیلی» وارد بازار شده است که دستگاه‌های پول شمار قادر به شناسایی آنها نیستند. وزارت دارایی و اقتصاد اقلیم کردستان عراق از شهروندان خواسته است نسبت به معامله ارزهای تقلبی هوشیارتر باشند. اداره بانک مرکزی اقلیم در سلیمانیه در بیانیه‌ای با اشاره به اینکه یک دوره آموزشی و آگاه‌سازی برای خزانه داران بانک‌های سلیمانیه برگزار کرده است، از بانکها و ادارات ذیربط خواست در دریافت و پرداخت‌های ارزی هوشیار باشند. در همین راستا، نیروهای امنیتی چندی پیش مقدار زیادی دینار عراقی تقلبی در قالب اسکناس‌های ۲۵۰۰۰ و ۵۰۰۰۰ دیناری و همچنین دلارهای تقلبی به صورت اسکناس ۵۰ و ۱۰۰ دلاری را کشف و ضبط کردند.

اعزام قربانیان حمله شیمیایی حلبچه به ایران

شفق نیوز: اداره بهداشت حلبچه از اعزام ۶۴ بیمار شیمیایی - ناشی از حمله صدام به این شهر در سال ۱۹۸۸ - به ایران خبر داد. در این اطلاعیه آمده است که که وزیر بهداشت اقلیم کردستان عراق، مبلغ ۲۶۲ میلیون و یکصد و ده هزار دینار به این موضوع اختصاص داده است. در حمله شیمیایی رژیم بعث به این منطقه، بیش از ۵ هزار نفر به شهادت رسیدند، و همچنان نیز این شهر ۲۰۰ هزار نفری از عواقب این حمله رنج می‌برد. به گفته لقمان عبدالقادر، رئیس انجمن قربانیان حمله شیمیایی، در حال حاضر ۴۸۶ نفر همچنان با عوارض شدید و ناتوان کننده این حادثه دست و پنجه نرم می‌کنند.

۲. افغانستان:

گزارش آمار ۱۰ ماهه صادرات جمهوری اسلامی ایران به افغانستان

در دهه ماهه سال ۱۴۰۰ صادرات کشورمان به افغانستان به لحاظ وزنی ۳/۵۸۰/۸۸۶/۲۹۳ و به لحاظ ارزشی ۱/۵۳۶/۹۹۰/۴۶۲ دلار بوده است. در حالیکه در ده ماهه سال ۱۴۰۱ صادرات کشورمان به افغانستان به لحاظ وزنی ۲/۷۶۲/۱۰۵/۶۰۶ و به لحاظ ارزشی ۱/۳۳۳/۵۷۸/۳۳۸ دلار بوده است که متأسفانه در صادرات به افغانستان در ۱۰ ماهه سال ۱۴۰۱ نسبت به ۱۰ ماهه سال ۱۴۰۰ به لحاظ وزنی ۲۳ درصد و به لحاظ ارزشی ۱۳ درصد **کاهش** داشته ایم. البته وضعیت در چند ماهه اخیر با بهبود نسبی مواجه بوده است و از تیر ماهه ۱۴۰۱ بدین سو با روند افزایشی صادرات به افغانستان مواجهیم. عمده کاهش ۱۳- درصدی مربوط به اختلاف رقم بالای صادرات در ۵ ماهه اول ۱۴۰۰ (قبل از سقوط طالبان) و رقم پایین صادرات در ۵ ماه اول ۱۴۰۱ (دوره حکمرانی طالبان) است.

عمده دلایل کاهش صادرات به افغانستان به موارد زیر مربوط می شود:

۱) قطع کمک های بشر دوستانه به افغانستان عمدتاً از سوی کشورهای غربی (۲) افزایش بیکاری و به تبع آن رکود فراگیر (۳) خشکسالی به ویژه در مناطق غربی افغانستان (۴) مهاجرت تجار و صاحبان سرمایه به خارج از افغانستان (۵) کاهش تقاضا به دلیل افزایش فقر (۶) سخت گیری های ایجاد شده در گمرکات افغانستان و مبارزه با فساد (در دوره جمهوریت با دادن رشوه و دستکاری در عوارض گمرکی کالا ارزان تر به افغانستان وارد می شد) (۷) حمایت از تولید ملی و ممنوعیت واردات کالاهای تولیدی در افغانستان (۸) کاهش شدید ساخت و سازها که باعث کاهش محسوس واردات مصالح ساختمانی شده است (۹) کاهش مصرف سوخت به دلیل فقر مردم و روی آوردن آن ها به سوزاندن زباله، چوب و دیگر منابع انرژی.

بیشترین حجم صادرات مربوط به **سوخت** می باشد که بالغ بر ۳۸/۹۳ درصد کل صادرات ۱۰ ماهه اول ۱۴۰۱ به افغانستان را تشکیل می دهد. محصولات چدن، آهن و فولاد ۱۰/۸۱ درصد، مواد و محصولات پلاستیکی ۱۰/۳۵ درصد، مواد شیمیایی آلی (مانند اسید سیتریک، هیدروکلراید، ملامین کدئین فسفات، املاح اسید استیک، تولوئن، متانول، اتیل گلیکول و.....) ۷/۹۹ درصد، کودها ۵/۴۸ درصد، میوه ها ۳/۲۱ درصد، مس ۲/۸ درصد، آلومینیوم ۲/۳ درصد، محصولات شیمیایی غیرآلی ۱/۵۴ درصد، نمک، گوگرد، خاک، سنگ، آهک و سیمان ۱/۴۸ درصد، سبزیجات و ریشه های خوراکی ۱/۴۷ درصد، لوازم خانگی، دیگ بخار، ماشین آلات صنعتی و قطعات آن ۱/۲۸ درصد، مصنوعات چدن و آهن و فولاد ۱/۲۶ درصد، محصولات لبنی و تخم پرندگان و محصولات خوراکی که منشا حیوانی دارند ۱/۲۵ درصد،

روی و مصنوعات روی ۱/۰۹ درصد، محصولات سرمایه‌ی ۷۲/۰ درصد و سایر حدود ۸ درصد از صادرات ایران به افغانستان را تشکیل می‌دهند.

۳. ترکمنستان:

وضعیت اقتصادی ترکمنستان:

جمعیت ترکمنستان بیش از ۵ میلیون نفر می‌باشد، تولید ناخالص ملی این کشور حدود ۵۰ میلیارد دلار و در آمد سرانه حدود ۷۵۰۰ دلار تخمین زده می‌شود. نرخ رشد اقتصادی این کشور در سال ۲۰۱۹ و قبل از انتشار کووید ۱۹ حدود ۶ درصد بود، در سال ۲۰۲۰ به ۳/۲ درصد کاهش یافت و در سال ۲۰۲۲ به هفت درصد افزایش یافت. واحد پول ترکمنستان منات است. نرخ تورم در سال ۲۰۱۹ برابر با ۱۳/۴ درصد (تورم رسمی) و در سال ۲۰۲۰ حدود ۱۰ درصد بوده است. اولویت‌های اقتصادی ترکمنستان بر سه پایه استوار است: الف- تولید و انتقال انرژی، ب- حمل و نقل ترانزیت، ج- تجارت.

سهم بخش‌های مختلف ترکمنستان در اشتغال به شرح ذیل می‌باشد:

الف - صنعت: ۱۴ درصد، ب - کشاورزی: ۴۸/۲ درصد، ج - خدمات: ۳۷/۸ درصد

محصولات عمده صادراتی ترکمنستان عبارتند از: گاز، نفت خام و مشتقات، گوگرد، محصولات نساجی، الیاف پنبه و عمده محصولات وارداتی این کشور نیز شامل: ماشین‌آلات و تجهیزات، مواد شیمیایی، مواد غذایی، مصالح ساختمانی و دارو، انواع خودرو، انواع فلزات، انواع وسایل خانگی و ملزومات خانگی، پوشاک است.

عمده اقلام تولیدی در ترکمنستان عبارتند از: گوشت قرمز، برخی فرآورده‌های گوشت قرمز، انواع شکلات و نیز منسوجات (پنبه و نخ)، انواع نوشابه و آبمیوه و برخی اقلام جزئی. به غیر از موارد یادشده، حقوق گمرکی بر اقلام وارداتی پائین می‌باشد. در ترکمنستان هم دولت و هم بخش خصوصی واردکننده کالا می‌باشند. به دلیل تفاوت بین نرخ رسمی ارز و نرخ غیررسمی، برخی واردکنندگان از رانت اختلاف قیمت ارز بهره‌مند می‌شوند.

مهم‌ترین شرکای تجاری ترکمنستان عبارتند از: چین - ترکیه - روسیه - ایران - آلمان - ایتالیا - ازبکستان و افغانستان.

ارزش مبادلات خارجی این کشور در سال ۲۰۲۱، به بیش از ۱۵ میلیارد دلار رسیده که در مقایسه با سال ۲۰۲۰، بیش از ۲۰٫۵ درصد رشد داشته است.

مبادلات تجاری میان جمهوری اسلامی ایران و ترکمنستان :

صادرات کشورمان به ترکمنستان، در سال ۱۳۹۷ حدود ۴۰۰ میلیون دلار بوده و در سال ۱۳۹۸ بیش از ۲۸۰ میلیون دلار بوده است. این رقم در سال ۱۳۹۹ (به دلیل شرایط همه گیری ویروس کرونا) به ۱۳۶ میلیون دلار کاهش یافته است. در سال ۱۴۰۰ این رقم به حدود ۳۳۵ میلیون دلار رسیده است و تخمین زده می شود در پایان سال ۱۴۰۱ صادرات ایران به ترکمنستان به حدود ۴۵۰ میلیون دلار برسد.

در شش ماهه اول ۱۴۰۱ حجم مبادلات تجاری دو کشور بیش از ۲۲۱ میلیون دلار بوده که از این میزان حدود ۲۰۶ میلیون دلار صادرات ایران به ترکمنستان بوده و رشد ۴۲ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل داشته و ۱۵ میلیون دلار واردات، از ترکمنستان گزارش شده است.

عمده کالاهای وارداتی ترکمنستان از ایران به ترتیب عبارتند از: انواع میوه، لبنیات، مواد غذایی، شکلات، فولاد، میلگرد، آهن، اقلام پتروشیمی، گوگرد، اوره، انواع مصالح ساختمانی، سیمان، لوازم بهداشتی، برخی لوازم خانگی، مواد شیمیایی و پتروشیمی، رنگ، رزین، موارد مورد استفاده در صنایع رنگ سازی، مواد شوینده، لوله پروفیل، حلال ها، ورق های آهنی، سنگ، شیشه، قیر و... علاوه بر موضوعات تجاری، روابط دو کشور از گذشته در حوزه گاز و سوپا آن، در بخش های برق و آب و حمل و نقل بسیار فعال می باشد. در سال های قبل، ایران مشتری گاز ترکمنستان بود و بخشی از آن را نیز سوپا می کرد. در زمینه حمل و نقل در بخش ریلی، جاده ای، چهار مرز جاده ای و مسافری، دو مرز ریلی و چند مرز دریایی (از طرف ترکمنی بندر ترکمن باشی) بین دو کشور فعال است. در حال حاضر بطور متوسط حدود ۲۲۰ واگن قطار بین دو کشور در دو مرز سرخس و اینچه برون و بیش از ۶۵۰ کامیون و محموله باری در مرزهای سرخس، لطف آباد و اینچه برون مبادله می شود.

۴. روسیه :

آخرین وضعیت شرکت های خارجی در روسیه پس از تحولات اوکراین

از فوریه سال ۲۰۲۲ و پس از تحولات اوکراین و درگیری مسکو و کیف، برخی شرکت های خارجی از تعلیق فعالیت در فدراسیون روسیه و یا خروج از بازار این کشور در بحبوحه شرایط ژئوپلیتیک و تحریم های ضد روسیه خبر دادند.

براساس گزارش مرکز تحقیقات استراتژیک (CSR)، وضعیت روسیه پس از خروج برخی از شرکت های خارجی فرصت های منحصر به فردی را برای تجارت روسیه ایجاد نمود. این گزارش می افزاید که در میان شرکت های

خارجی، تعداد قابل توجهی شرکت وجود دارند که اگرچه به هر نحوی فعالیت‌های خود را در این کشور محدود نمودند، اما به طور کامل آن را ترک نکردند و تلاش دارند که صرفاً با تعلیق فعالیت‌ها، سرمایه‌گذاری‌ها و حتی گاهی تنها با کاهش دامنه یا امتناع از تبلیغ محصولات بنوعی نشان دهند که در این بازار حضور فعال ندارند اما در حقیقت بصورت کامل از بازار روسیه خارج نشدند. با توجه به اینکه برخی از بزرگترین شرکت‌های خارجی در فدراسیون روسیه نمایندگی خود را حفظ کردند، این موضوع سبب می‌گردد تا با تغییر شرایط موجود در ارتباط با تحولات اوکراین و تحریم‌های اعمالی آمریکا و غرب علیه روسیه، بازگرداندن فعالیت‌های این شرکت‌ها در بازار روسیه آسان‌تر شود.

پیش از این در ماه سپتامبر، اکثر شرکت‌های خارجی اعلام کردند روسیه را ترک می‌کنند اما بگونه‌ای عمل نمودند که بخش روسی شرکت به شخص دیگری (مالک جدید) منتقل و بدیت ترتیب تجارت بصورت کامل منحل نگردد. در شرایط فعلی اغلب مالکان جدید، تیم‌های مدیریتی روسی هستند لذا زمینه ورود سرمایه‌گذاران جدید از کشورهای دوست در این شرکت‌ها وجود دارد. بر اساس این گزارش، حداقل ۳۰ درصد از شرکت‌ها بگونه‌ای توافق نمودند که امکان بازگرداندن شرکت به مالک اصلی فراهم می‌باشد لذا این امر بیانگر این واقعیت است که بسیاری از شرکت‌های خارجی حتی در هنگام خروج، زمینه را بگونه‌ای فراهم آوردند که فرصت بازگشت مجدد به بازار روسیه را داشته باشند.

۵. امارات متحده عربی:

دبی بهترین مقصد گردشگری کشورهای جهان:

دبی جایگاه خود را بعنوان بهترین مقصد گردشگری برای کشورهای جهان و بویژه گردشگران بین‌المللی از کشورهای شورای همکاری خلیج (فارس) و اروپا غربی و جنوب آسیا حفظ کرده است. دبی در سال ۲۰۲۲ پذیرای حدود ۳ میلیون گردشگر بین‌المللی از کشورهای شورای همکاری بویژه عمان، عربستان بوده است. حدود ۳ میلیون گردشگری بین‌المللی از کشورهای اروپای غربی بویژه انگلیس، آلمان، هلند، فرانسه و ایتالیا و همچنین ۲ میلیون و ۴۴۰ هزار گردشگر از جنوب آسیا بویژه هند و پاکستان به دبی سفر کردند. هند صدرنشینی خود در فهرست بازار صادرکننده گردشگری به دبی در سال ۲۰۲۲ با حدود ۱ میلیون و ۸۴۰ گردشگر را حفظ کرده که رشد ۱۰۲ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۱ داشته است. (الخلیج)

۶. چین

نتایج مثبت سفر رئیس‌جمهور به پکن

- سفر رئیس جمهور در بالاترین سطح از لحاظ پروتکلی انجام شد و در همه مراسم سطح دریافتی پروتکلی بالا بود. این سفر نتایج مثبتی داشته، ولی نیاز به پیگیری دارد که این نتایج به اجرایی شدن بینجامد. در سفر رئیس جمهور ۲۰ سند آماده و امضا شد.
- در پایان ملاقات، دو وزیر خارجه (ایران و چین) اعلام کردند که آن سند (سند همکاری های جامع ایران و چین) اجرایی می شود.
- چین اولین کشوری است که ما به آن صادرات داریم و در ۱۰ ماه امسال ۱۲,۴ میلیارد میزان صادرات غیرنفتی ما به چین بوده است. البته صادرات نفت و گاز نداریم و انتظار داریم صادرات غیرنفتی در آخر سال به ۱۵ میلیارد دلار برسد. اغلب محصولات صادراتی ما کشاورزی است. ما در چارچوب طرح جامع امسال مجوز محصولات صادراتی از جمله زعفران، لبنیات و ... را از چین دریافت کردیم.
- گفت‌وگوی آیت‌الله رئیسی با مقامات چینی در خصوص نظم نوین جهانی: چین قدرت بوده و قدرت نوظهور نیست. جمهوری اسلامی ایران هم از لحاظ نظامی و اقتصادی و فاکتورهای جغرافیایی یک قدرت منطقه‌ای قوی است. نظم نوین در حال شکل‌گیری است و سازمان‌های منطقه‌ای مثل شانگهای در حال قدرتمند شدن و توسعه یافتن هستند در خرداد ماه سال آینده عضویت دائم ما در نشست شانگهای در هند به صورت کامل محقق می‌شود. طرف چینی همچنین از عضویت ایران در بریکس حمایت کرد.
- گفتگوها در خصوص سند جامع همکاری بلند مدت دو کشور: در سه بخش سیاسی، اقتصادی و فرهنگی این مسئله مطرح شده و در ملاقات‌هایی که آقای رییس جمهور داشتند اول از طرف آنها روی قرارداد مطرح می‌شد. مقامات چین روی این قضیه تاکید کردند و اشاره داشتند باید هر چه سریعتر در هر زمینه‌ها این همکاری بلند مدت را به نتیجه برسانیم.
- علت تعامل چین با ایران: اول دو کشور شراکت استراتژیک دارند. دوم، ایران کشوری است که با ۱۵ کشور همسایه است. سوم ایران انرژی دارد. علاوه بر تامین امنیت انرژی می‌تواند انرژی هم تامین کند. چهارم، از لحاظ جغرافیایی و موضوع یک جاده یک کمربند. یکی از مسیرهای اصلی چینی‌ها مسیر ما بود و از سرخس وارد ایران شوند و به اروپا بروند.